

Inhoud	Demervallei komt opnieuw tot leven in Herkenrode Diestenaars bezoeken werf aan de Demer Ontmoet de Demer tussen Diest en Werchter Tweede Demerdag focust op Strategisch Project Herk en Mombeek Herkebeek meandert weer In de kijker
---------------	--

1. Demervallei komt opnieuw tot leven in Herkenrode

Aan de abdijsite van het Hasseltse Herkenrode ging in augustus 2012 een ingrijpend beekherstelproject van de Demer en Tuilterdemer van start. Met dit project herstellen de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) en het Agentschap Natuur en Bos (ANB) niet alleen een waterloop en haar vallei, maar brengen ze ook een stukje cultuurhistorisch erfgoed terug tot leven.

Dankzij de werken zal het Demerwater in Herkenrode opnieuw langs de Tuilterdemer stromen. Deze beek zal ingezet worden als doorgang voor vismigratie én als aandrijving van de historische Tuiltermolen. De bedding van de Demer wordt verhoogd. Hierdoor ontstaat een moerasgebied dat een hotspot moet worden voor biodiversiteit. Op die manier wordt een cultuurhistorisch landschap met maximale natuurwaarde herschapen dat feilloos aansluit bij de al even bezienswaardige abdijsite.

Tuilterdemer in eer hersteld

De Tuilterdemer (zie foto) zal opnieuw de nevengeul van de Demer worden die zij in een ver verleden was. Ter hoogte van de Herkenrodestuw zal de beek gevoed worden door Demerwater. Het waterpeil wordt verhoogd en er zal weer stroming komen om de 'watermolen op rust' terug aan te drijven. Stroomafwaarts van de Tuiltermolen komt het water via een nieuwe meanderende bedding terug in de Demer.

Vissen en vogels profiteren mee

Vissen kunnen voortaan langs de Tuilterdemer zwemmen om de waterstuw op de Demer te omzeilen. Ook de watermolen zal geen hindernis meer vormen dankzij een vistrap rond het molengebouw. Met het herstel van de vismigratie op de Demer wordt een positief effect verwacht op de populaties van onder meer het bierpje, de grote modderkruiper, de snoek en de kwabaal.

Waar vandaag de Demer nog in alle hevigheid over de Herkenrodestuw stroomt, zal de rivierbedding verhoogd worden. Zo zal een grote moeraszone met grachtensysteem ontstaan. Vogelsoorten zoals de kleine karekiet, blauwborst en rietgors zullen in deze natte vallei een geschikte broedplaats vinden. Ook worden er visvijvers aangelegd met rieteilanden voor rietvogels zoals roerdomp en woudaapje.

De recreant wordt niet vergeten

Wandelaars en fietsers zullen de Tuilterdemer kunnen oversteken via een nieuwe houten brug. De bruggen verderop over de Demer en de Zonderikbeek, worden opgefrist. Ook aan de Tuiltermolen zelf

komt een nieuwe brug en worden de oude kademuren hersteld. Bij het ontwerp van de verschillende bruggen werd veel aandacht besteed aan de landschappelijke beeldvorming en uniformiteit.

Ook de waterkwaliteit wordt aangepakt

Tegelijkertijd wordt de waterkwaliteit verbeterd. In mei 2012 werd een rioleringsproject goedgekeurd voor het verzamelen van afvalwater van de Herkenrode abdij en de Sacramentstraat. Na uitvoering van dit gemeentelijk project komt het afvalwater van ca. 330 inwoners'equivalent' niet meer in de grachten en (Tuiliter)Demer terecht. Voor het afvoer van het regenwater wordt de bestaande afwatering behouden.

↑ top

2. Diestenaars bezoeken werf aan de Demer

Veertig jaar na het dichtleggen van de Demer in het centrum van Diest zal de Demer opnieuw in open bedding door de stad stromen. De eerste fase van het openleggen van de Demer ter hoogte van de Ezeldijksite is begin september 2012 gestart. De aannemer is momenteel druk in de weer met het plaatsen van betonnen wanden in de diepe sleuf. Deze eerste fase zal klaar zijn in maart 2013. Er zal dan 1,40m grondwater in het tracé vloeien. Pas als het Demerproject volledig voltooid is, komt er rivierwater in het tracé. De tweede fase loopt tot aan de Demerstraat, de derde tot aan de Kaai en de vierde eindigt aan de Zichemsepoort.

Ruim 500 inwoners van Diest hebben op zondag 2 december het traject bezocht tijdens een openwerfdag. De controverse rond het openleggen van de rivier maakt stilaan plaats voor enthousiasme.

Bovendien zorgt de openlegging ervoor dat de buffercapaciteit van de rivier aanzienlijk vergroot, waardoor de kans op overstromingen afneemt.

↑ top

3. Ontmoet de Demer tussen Diest en Werchter

Het project voor de Demervallei tussen Diest en Werchter groeit uit tot "headliner"-project van de gebiedsvisie en het bekkenbeheerplan van de Demer.

Een levendige en veilige Demervallei met het Sigmaplan

Sinds jaren zijn verschillende organisaties in de weer om de Demervallei verder te ontwikkelen. Al die plannen en initiatieven zijn nu samengevoegd in één uitvoeringsprogramma. Eind 2011 is door alle partners beslist om het project voor de Demervallei onderdeel te laten worden van het Sigmaplan. In [nieuwsbrief 4](#) informeerden we u al over de koppeling van het project Demervallei aan het Sigmaplan. Beide projecten zetten veiligheid en natuurontwikkeling langs de rivier voorop. Bovendien is de technische en procesmatige expertise die in het Sigmaplan werd opgebouwd, ook erg nuttig voor het project Demervallei.

Het potentieel en de troeven van de Demer

De Demervallei heeft vele troeven en functies. Een gebiedsgericht project moet die troeven nog aanscherpen. Het doel van het project is drieledig, zoals het nieuwe logo visualiseert:

- de banden tussen de rivier en haar vallei aanhalen (waterberging en natuur);
- de Demervallei sterker op de toeristische kaart zetten (duurzaam toerisme en recreatie);
- de streekidentiteit ontwikkelen.

In de eerste plaats zal het natuurlijke karakter van de Demervallei versterkt worden. Hand in hand met dit natuurherstel geven we ruimte terug aan het water en beveiligen we de regio tegen wateroverlast. De toeristisch-recreatieve ontwikkeling van de streek kan meeliften op de natuurontwikkeling. De doelstellingen van andere sectoren, denk maar aan de landbouw en de stedelijke kernen, worden zo veel mogelijk afgestemd op de hoofddoelstelling van natuur en waterbeheer.

Kortom, de knelpunten en uitdagingen in de Demervallei worden als één geheel aangepakt, en de troeven van het gebied ontwikkeld.

Omwonenden worden betrokken

Vóór de uitvoering op het terrein kan starten, lopen verschillende onderzoeken en studies. Momenteel wordt gewerkt aan de plan-milieueffectenrapportage. Dat plan-MER brengt de impact van het plan op het leefmilieu en de omgeving in kaart door het vergelijken van inrichtingsalternatieven. Eerste stap is het bepalen van deze inrichtingsalternatieven en de milieueffecten. Dit zal gebeuren in de 'nota voor publieke consultatie'.

De nota voor publieke consultatie zal klaar zijn in het voorjaar van 2013 en een maand ter inzage liggen. Later zal ook het plan-MER ter inzage gelegd worden. De omwonenden worden telkens geïnformeerd met een nieuwsbrief en uitgenodigd voor een infomarkt.

Naast het plan-MER wordt ook een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) uitgevoerd, die de voor- en nadelen van de verschillende maatregelen in de Demervallei oplijst.

Hoe het plan voor de Demervallei gegroeid is, wat de plannen zijn en welke maatregelen op het menu staan, kunt u lezen in de [nieuwsbrief Demervallei](#).

[↑ top](#)

---

4. Tweede Demerdag focust op Strategisch Project Herk en Mombeek

Op 20 september 2012 vond de tweede "Demerdag" voor de leden van Bekkenbestuur, Bekkenraad en Ambtelijk Bekkenoverleg plaats. Dit jaar stond het Strategisch Project Herk en Mombeek in de kijker. Een project dat getrokken wordt door het Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren en het bekkensecretariaat van het Demerbekken.

Naar een coherent water- en natuurbeleid voor Herk en Mombeek

Voor de valleien van Herk en Mombeek streven we naar een optimaal gebruik van de natuurlijke waterbergingscapaciteit. In de zeer waardevolle kalkmoeras natuurgebieden, die typisch zijn voor dit gebied, wordt een betere waterhuishouding en het juiste beheer nagestreefd. Over de hele loop van de Herk, de Mombeek en hun zijbeken wordt het structuurherstel aangepakt.

Binnen de verschillende deelprojecten gaat ruime aandacht naar het ontwikkelen van een meerwaarde voor natuurontwikkeling, zachte recreatie en natuureducatie. Een goede waterkwaliteit, met voldoende reductie van stikstof en fosfaten, vormt een belangrijke randvoorwaarde. Daartoe spitst het project zich toe op een optimalisering van de waterzuivering en op de erosie- en eutrofiëringsproblematiek in de bovenstroomse agrarische gebieden.

De realisaties toegelicht

Na voordrachten over de plannen en eerste realisaties van VMM, de provincie Limburg, de gemeente Alken en de trekkers van het project (bekkensecretariaat en regionaal landschap), werden enkele realisaties voorgesteld tijdens een terreinbezoek. Meer dan negentig deelnemers konden kennismaken met de hermeandering van de Herkebeek en andere realisaties van integraal waterbeleid op het kasteeldomein van Voort. De actieve

samenwerking met de eigenaar van het domein, de graaf van Voort, is een mooi voorbeeld van hoe men in samenwerking met landeigenaars aspecten van het integraal waterbeleid kan realiseren.

Aan de Geitenbron in Helshoven konden de deelnemers kennismaken met beekstructuurherstelprojecten op kleinere waterlopen in waardevol valleigebied.

U vindt de presentaties van de Demerdag over Herk en Mombeek op de [website](#).

↑ top

---

5. Herkebeek meandert weer

De vallei van de Herk- en Mombeek is beeldbepalend voor het Haspengouwse landschap. Het bekkensecretariaat en het Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren werken samen met verschillende partners om de typische kenmerken en functies van deze Haspengouwse vallei te behouden en te herstellen: waterberging, natuur, landschap, duurzame landbouw en zachte recreatie. Tegelijk worden de problemen in de vallei, zoals erosie en overstroming, brongericht en geïntegreerd aangepakt.

De voorbije jaren is er in de vallei van de Herk en de Mombeek al heel veel aandacht gegaan naar het onderhoud en de aanleg van hagen, knotbomen en poelen. Deze zomer is een oude meander van de Herkebeek opnieuw aangesloten (zie foto voor- en na lager). De Herkebeek werd hier in de vorige eeuw rechtgetrokken. Dankzij de werken kan de Herkebeek weer in zijn oorspronkelijke bedding meanderen. Door de bedding te laten variëren in breedte en diepte ontstaan verschillen in stroomsnelheden en zuurstofgehalten van het water en kunnen zich oever- en moerasplanten vestigen. Het project draagt ook bij aan de vertraagde afvoer van oppervlaktewater en helpt daardoor overstromingen te voorkomen.

Bijkomend worden verschillende saneringsprojecten uitgevoerd. Deze projecten brengen de huishoudelijke vuilvracht die momenteel nog in de Herkebeek en haar zijlopen terecht komt naar de RWZI van Hoepertingen.

↑ top

---

6. In de kijker

Tweede stroomgebiedbeheerplannen: uw mening telt!

In de aanloop naar de tweede generatie stroomgebiedbeheerplannen is er van 19 december 2012 tot en met 18 juni 2013 een openbaar onderzoek over het voorontwerp van de tweede waterbeleidsnota en over het werkprogramma en tijdschema voor de opmaak van de nieuwe stroomgebiedbeheerplannen. De documenten liggen tot 18 juni 2013 in de gemeentehuizen en kunnen geraadpleegd worden via www.volvanwater.be. U vindt er ook praktische informatie en verneemt er hoe u opmerkingen kunt indienen. Ook de bekkenstructuren formuleren een advies bij deze documenten.

We wensen onze lezers prettige eindejaarsfeesten en een gezond en voorspoedig 2013!

Bekkensecretariaat Demerbekken

p/a Vlaamse Milieumaatschappij
Vlaams Administratief Centrum
Diestsepoort 6, bus 73
3000 Leuven
Tel. 016 66 53 50
secretariaat_demer@vmm.be